

ІНТЕГРАТИВНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗУ В ПОЕТИЧНОМУ ПЕРЕКЛАДІ

Образ вітчизняної поезії є художнім втіленням її етноконцепту у формі ліричного жанру. Поетичному образу властива бінарність, що включає органічний сплав суб'єктивного й об'єктивного індивідуального і колективного, матеріального й ідеального, вертикального і горизонтального рівнів.

Етноконцепт *Україна* є поняттєвим, образним і ціннісним утворенням, сформованим у процесі історичного розвитку народом, що живе на території з однойменною назвою. Етноконцепт *Україна* є основою художньої реалізації образу людини і її культури в українській поезії та основою інтерпретації цього образу в перекладі, що відбивається на вербальному рівні образної системи та на рівні метаобразу.

Дослідження особливостей відтворення образу в поетичному перекладі має здійснюватись на основі зіставного лінгвостилістичного і концептуального видів аналізу в лінгвокультурологічному і лінгвокогнітивному аспектах. *Лінгвокультурологічний* аспект дослідження дозволяє виявити особливості переживання явищ світу людиною української етнокультури, відтворення ціннісних і світоглядних орієнтирів українського народу на основі зіставного аналізу народних символів, способів і форм відтворення емотивної експресії, формотворчого рівня образу та заголовків. *Лінгвокогнітивний* аспект дослідження дає змогу висвітлити особливості відображення системи концептів українського автора в образній системі англomовних перекладів його лірики, а також вплив індивідуальної свідомості на інтерпретацію етноконцепту.

Специфіка проблеми образу в поетичному перекладі вимагає інтегративного вирішення для пояснення мовних та метамовних ускладнень. З цією метою залучаються літературознавчий, культурологічний, герменевтичний, етнопсихолінгвістичний і синергетичний підходи.

Літературознавчий підхід дає можливість виявити домінантні властивості ліричного жанру та їх відображення в перекладі залежно від літературної традиції джерельної і сприймаючої культур, визначити домінанту авторського стилю, його систему концептів, що відбивається на виражальному рівні образу і зумовлює перекладацькі прийоми і засоби образного втілення концептів авторського дискурсу.

Культурологічний підхід дає змогу зіставити ціннісні орієнтири вихідної і цільової культур і в такий спосіб спрогнозувати й обґрунтувати трансформації поняттєвої і валоративної сторін образу та пояснити особливості реалізації етноконцепту вихідної культури в іншомовному контексті. Окрім того, культурологічний підхід дозволяє виявити, яким чином переклад може бути засобом спротиву колоніальній чи неокolonіальній владі та одним із засобів деколонізації. При цьому головною

метою перекладу творів деколонізованих культур є розуміння інших культур на їхніх власних умовах, поважне ставлення до іншості.

Герменевтичний підхід служить філософським підґрунтям для пояснення специфіки розуміння й інтерпретації компонентів образу джерельної культури в перекладі. Інтерпретативна властивість людського інтелекту має суб'єктивний характер, що й зумовлює різні форми актуалізації однієї поетичної моделі. Герменевтична відповідність є методологічним принципом, що пояснює причини дискурсивних епістемічних трансформацій і служить основою гармонізації двох типів свідомості в поетичному перекладі. Даний підхід дозволяє з'ясувати і, можливо, виправдати трансформації образу в іншомовному вираженні, пояснити буття «свого» в «чужому» або «чужого» у «своєму», тобто функціонування етноконцепту віддаленої культури в контексті сприймаючої.

Етнопсихолінгвістичний підхід є релевантним для виявлення особливостей образно-перцептивної сторони етноконцепту, зумовлених геокліматичними й історичними факторами формування етносу, та для аргументації духовних ціннісних домінант, як то кордоцентризм, ліризм, антеїзм в українській мовній картині світу. Доречним вважається застосування етнопсихолінгвістичної моделі перекладу.

Синергетичний підхід експлікує особливості акомодатії етноконцепту джерельної культури в мовному матеріалі цільової, що досягається завдяки креативно-адаптивним властивостям дискурсу. Образ у поетичному дискурсі культури перекладу виявляє свої синергійні властивості – здатність самоорганізовуватися, змінність смислових відтінків залежно від знакового втілення, системну відкритість, голографічність. Синергетичний підхід до проблем поетичного перекладу може пояснити трансформації його вербальних форм та гармонізуючу, об'єднавчу роль образу в аспекті міжкультурного спілкування. Синергетична природа мови сприяє синхронізації двох різних типів свідомості, утворюючи амфісиметричну структуру, яка підходить для обох несиметричних систем.

В еру глобалізації і постійних переміщень, можливо, єдиним способом прямого спілкування між поетами з різних культур є співіснування в одній із головних мов, яка стала *lingua franca* культури. Проникнення в інші культури через здатність знаходити спільну мову поезії дозволяє досягти взаєморозуміння між художниками, що творять у різних географічних, соціальних і мовних умовах.

Таким чином, застосування інтегративного підходу до проблеми відтворення образу в поетичному перекладі може бути ефективним і результативним методом дослідження, оскільки розширює світогляд і можливості пізнання людини і світу.